

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

11.11.2022

г. Заинск

№ 573

**Татарстан Республикасы Зэй
муниципаль районында гражданнар
оборонасын оештыру һәм алып бару
турында нигезләмәне раслау хакында**

«Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турында нигезләмәне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2007 елның 26 ноябрэндәге 804 номерлы карары, «Татарстан Республикасында граждан оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Президентының 2008 елның 22 ноябрэндәге ПУ-598 номерлы Указы, «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 14 ноябрэндәге 687 номерлы Россия ГТХМ боерыгы нигезендә һәм Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районында гражданнар оборонасы буенча чараларны һәръяклы тәмин итүне оештыру максатларында, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты

каرار бирә:

1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында кушымта итеп бирелгән нигезләмәне расларга.
2. «Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 09 июнендәге 245 номерлы Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты карары үз көчен югалткан дип танырга.
3. Зэй муниципаль районы оешмалары һәм учреждениеләре житәкчеләренә, оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, гражданнар

оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне гамәлдәге законнар нигезендә әзерләүне һәм раслауны тәкъдим итәргә.

4. Карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында» <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы, Зәй муниципаль районының рәсми сайтында <http://zainsk.tatar.ru> веб-адресы буенча урнаштырырга.

5. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

6. Карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

**Башкарма комитет җитәкчесе
вазыйфаларын башкаручы**

Р.М.Архипова

Татарстан Республикасы
Зэй муниципаль районы
Башкарма комитетының
2022 елның 11. 11.
573 номерлы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмә

1. Элеге нигезләмә "Гражданнар оборонасы турында" 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турында нигезләмәне раслау хакында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2007 елның 26 ноябрэндәге 804 номерлы карары, «Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы турында» 2020 елның 13 мартындагы 10-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Президентының "Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау хакында" 2008 елның 22 ноябрэндәге ПУ-598 номерлы Указы, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау хакында» 2008 елның 14 ноябрэндәге 687 номерлы боерыгы белән расланган муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмә нигезендә эшләнә һәм Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районында (алга таба Зэй муниципаль районы) гражданнар оборонасын оештыру, аны алып баруга эзерлекнең, алып баруның төп юнәлешләрен билгели.
2. Зэй муниципаль районында гражданнар оборонасы буенча чаралар Зэй муниципаль районында гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек һәм алып бару кысаларында оештырыла.
3. Гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек хәрби низагларда яки бу низаглар аркасында килеп чыккан куркынычлар, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп туган очракта, халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне саклауга эзерләү буенча чараларны алдан ук үз вакытында үтәүдән гыйбарәт һәм Зэй муниципаль районы (оешма) гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү мәсьәләләре буенча төп чараларны (алга таба - төп чаралар планын) күздә тоткан еллык планнар нигезендә гамәлгә ашырыла.
4. Төп чараларның еллык планы Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм гражданнар оборонасы бурычларын һәм Татарстан Республикасында Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бурычларны хәл итәргә вәкаләтле орган - Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе белән (алга таба - Россия ГТХМның Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе) килештерелә.

Гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек һәм алып бару кысаларындагы төп чараларны планлаштыру Зэй муниципаль районы территориясендә хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук мөмкин булган террорлык актлары һәм гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә килеп чыгарга мөмкин булган хәлне һәрьяклап бәяләүне исәпкә алып башкарыла.

5. Муниципаль дәрәжәдә гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек муниципаль берәмлектә гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмә белән билгеләнә һәм Зэй муниципаль районы территориясендә халыкны (хезмәткәрләрне), матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлар, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда яклау чараларын планлаштырудан гыйбарәт.

Муниципаль дәрәжәдә гражданнар оборонасын алып бару Зэй муниципаль районы гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә гамәлгә ашырыла һәм Зэй муниципаль районы территориясендә халыкны (хезмәткәрләрне), матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп туган очрактардан саклау буенча чаралар үтәүдән гыйбарәт.

6. Гражданнар оборонасы һәм халыкны саклау планы сугыш вакытында табигый һәм техноген гадәттән тыш хәлләрне бетерүне тәмин итү күләмен, процедурасын, гражданнар оборонасы чараларын тормышка ашыру ысулларын һәм сроктарын билгели.

Тыныч вакытта гражданнар оборонасы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү чараларын үтәү табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планы нигезендә башкарыла.

6.1. Зэй муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәмин итү идарә итү органнары, гражданнар оборонасы көчләре һәм чаралары һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дәүләт системасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты Зэй муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәмин итә торган оешмалар исемлеген билгели.

7. Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында, гражданнар оборонасы өлкәсендә вәкаләтләр нигезендә көчләр, чаралар, гражданнар оборонасы объектлары, матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын булдыра, гражданнар оборонасы чараларын планлаштыра һәм тормышка ашыра.

8. Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты карары буенча коткару хезмәтләре (медицина, инженер, коммуналь-техник, янгынга каршы, жәмәгать тәртибен саклау, хайваннар һәм үсемлекләрне саклау, Элемтә һәм элемтә, транспорт белән тәмин итү һәм ягулык-майлау материаллары белән тәмин итү, юл, энергетика һәм сәүдә һәм туклану) төзелә ала, аларны оештыру

һәм эшчәнлек тәртибе аларны барлыкка китерүче оешмалар тарафыннан коткару хезмәтләре турында тиешле нигезләмәләрдә билгеләнә.

Коткару хезмәте составына гражданнар оборонасы буенча чаралар үткәрү, авария-коткару формированиеләренең гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү һәм сугыш низагларында яки бу низаглар нәтижәсендә барлыкка килгән башка кичектергесез эшләрне башкару, шулай ук табиغый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерүдә идарә органнары, көчләр һәм чаралары керә.

Коткару хезмәтләренең төре һәм саны гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнары нигезендә башкарыла торган бурычларның күләмен һәм характерын исәпкә алып билгеләнә.

Зәй муниципаль районының коткару хезмәте турында нигезләмә коткару хезмәте житәкчесе тарафыннан эшләнә, Татарстан Республикасының тиешле коткару хезмәте житәкчесе белән килештерелә һәм Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан раслана.

Зәй муниципаль районында гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру һәм аларның әзерлеген тәмин итүгә методик житәкчелек, шулай ук бу өлкәдә контроль итү Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табиغый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгы (алга таба - Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы) һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе тарафыннан башкарыла.

9. Эвакуация чараларын планлаштыру, әзерләү һәм үткәрү өчен Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан алдан тыныч вакытта эвакуация комиссиясе төзелә. Эвакуация комиссиясе белән Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары житәкчелек итә. Эвакуация комиссиясенең эшчәнлегенә Зәй муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе раслаган эвакуация комиссиясе турында нигезләмә белән регламентлана.

10. Тыныч вакытта гражданнар оборонасы көчләре табиغый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү чараларында катнашуга жәлеп ителергә мөмкин.

Тыныч вакытта гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерү өчен гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын жәлеп итү турында карарны Зәй муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе үзе булдырган гражданнар оборонасы көчләренә карата кабул итә.

11. Зәй муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы белән житәкчелек итүне Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе башкара.

Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау буенча чараларны оештыруда һәм үткәрүдә шәхси жаваплылык тотта.

12. Зәй муниципаль районында Гражданнар оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыручы орган булып Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчә тора.

Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчәне комплектлауны гамәлгә ашыра, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча аларның функциональ бурычларын һәм штат расписаниесен эшли һәм раслый.

Гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча вәкаләтле структур бүлекчә житәкчесе турыдан-туры Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә буйсына.

13. Гражданнар оборонасы буенча чараларны оешкан төстә һәм планлы рәвештә гамәлгә ашыруны тәэмин итү, шул исәптән тыныч вакытта һәм сугыш вакытында фаразланган һәм барлыкка килгән куркынычлар турында халыкка үз вакытында хәбәр итү максатыннан, Зэй муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм аны алмашу оештырыла.

Зэй муниципаль районы территориясендә мәгълүмат жыю һәм алмашу «Зэй муниципаль районының гражданнарны яклау идарәсе» муниципаль казна учреждениесә тарафыннан башкарыла.

Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына мәгълүмат бирә.

14. Муниципаль дәрәжәдә гражданнар оборонасы буенча чаралар федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Россия ГТХМ норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы житәкчесенәң боеру документлары, шулай ук әлегә нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

15. Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында түбәндәге төп чараларны планлаштыра һәм тормышка ашыра:

15.1. гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны әзерләү буенча:

- Зэй муниципаль районының үзенчәлекләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан расланган үрнәк программалар нигезендә эшләүче халыкны, вазыйфаи затларны һәм гражданнар оборонасы хезмәткәрләрен, шәхси составны һәм Зэй муниципаль районы хезмәткәрләрен укыту буенча эшче программалар төзү;

- Зэй муниципаль районы халкын хәрби конфликтлар яки бу конфликтлар нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп туган очраклардан саклау ысулларын оештыру һәм әзерләү;

- Зэй муниципаль районы формироваиеләренәң һәм хезмәтләренәң шәхси составын әзерләү;

- гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр үткөрү;

- Зэй муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмалар хезмәткәрләрен, шәхси составын әзерләүгә оештыру-методик житәкчелек итү һәм контрольдә тоту;

- гражданнар оборонасы буенча укыту-консультация пунктларын булдыру, жиһазлау һәм аларның эшчәнлеген оештыру, Зэй муниципаль

районынын вазыйфаи затларының һәм гражданнар оборонасы хезмәткәрләренә тиешле лицензиягә ия булган өстәмә һөнәри белем биру учреждениеләрендә квалификациясен күтәрүне тәмин итү;

- гражданнар оборонасы өлкәсендә белемнәрне пропагандалау.

15.2. Хәрби конфликтлар яки әлеге конфликтлар аркасында килеп чыккан куркынычлар турында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта халыкка хәбәр итү:

- үзәкләштерелгән хәбәр итү системасының даими әзерлеге торышын тәмин итү, аны реконструкцияләү һәм модернизацияләү;

- кеше күп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирүнең махсулаштырылган техник чараларын урнаштыру;

- Россия Федерациясе бердәм электр элементәсе челтәре чараларын, радио-, чыбыклы һәм телевизион тапшырулар челтәрләрен һәм башка техник чараларны комплекслы файдалану;

- гражданнар оборонасы турында мәгълүмат жыю һәм мәгълүмат алмашу.

15.3. Халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләренә имин районнарда эвакуацияләү буенча:

- халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләренә көчле жимерелү ихтималы, химик зарарлану (пычрану) ихтималы булган зоналардан куркынычсыз районнарда эвакуацияләү буенча чараларны планлаштыру, әзерләү һәм үткәрүне оештыру, шулай ук сугыш вакытында житештерү эшчәнлеген давам итүче оешма хезмәткәрләрен һәм гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итүче оешма хезмәткәрләрен урнаштыруны оештыру;

- эвакуацияләнергә тиешле халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләренә урнаштыру өчен куркынычсыз районнар әзерләү;

- эвакуация органнарын булдыру һәм аларның эшчәнлеген оештыру, шулай ук аларның шәхси составын әзерләү;

15.4. Халыкка шәхси һәм коллектив саклану чаралары бирү буенча:

- гражданнар оборонасының саклагыч корылмаларын һәм аларның техник системаларын билгеләнеше буенча даими файдалануга әзерлек хәлендә тоту һәм техник хезмәт күрсәтү;

- тыныч вакытта һәм гражданнар оборонасын тыныч вакыттан сугыш вакытына күчергәндә, жир астында урнашкан биналарны һәм башка корылмаларны халыкны яшереп торы өчен жайлаштыру;

- сугыш вакытында гражданнар оборонасының житмәгән саклагыч корылмаларын төзүне планлаштыру һәм оештыру;

- гражданнар оборонасының жир астында ясалган биналарында һәм жир астының башка корылмаларында халыкны яшерү урыннары булдыру;

- халыкны шәхсэн саклау чараларын туплау, саклау, яңарту һәм куллану;

- халыкка индивидуаль яклау чараларын һәм коллектив яклау чараларын билгеләнгән срокларда бирүне тәмин итү.

15.5. яктырткыч һәм башка төр маскировкалау төрләре буенча:

- маскировкаланарга тиешле объектлар исемлеген билгеләү;

- билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы төркемнәренә кертелгән территорияләренә комплекслы маскировкалау планнарын эшләү;

- яктылык маскировкасы һәм аның башка төрләрә буенча чаралар үткәрү өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын булдыру һәм билгеләнеше буенча даими файдалануга эзерлек хәлендә тоту;

15.6. Хәрби конфликтларда яки әлеге конфликтлар нәтижәсендә халык өчен куркыныч туган очракта, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен кирәкле гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру, жиһазландыру һәм эзерләү, шулай ук аларның гамәлләрен планлаштыру;

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне һәрьяклап тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын булдыру һәм билгеләнеше буенча даими файдалануга эзерлек хәлендә тоту;

15.7. хәрби конфликтларда яисә бу конфликтлар нәтижәсендә зыян күргән халыкны, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә зыян күргән халыкны беренче чиратта яшәешен тәмин итү буенча:

- халык яшәешен беренче чиратта тәмин итүнең төп төрләрен планлаштыру һәм оештыру;

- матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын булдыру һәм билгеләнеше буенча даими файдалануга эзерлек хәлендә тоту;

- халыкны нормалаштырылган азык-төлек һәм азык-төлек булмаган товарлар белән тәмин итү;

халыкка коммуналь-көнкүреш хезмәтләре күрсәтү;

- зыян күргән халык арасында санитар-гигиена һәм эпидемиягә каршы чаралар үткәрү;

- дэвалау-эвакуация чаралары үткәрү;

куркыныч янамаган районда тиешле дэвалау базасын жәелдерү, аны энергия һәм су белән тәмин итүне оештыру;

- халыкка беренче ярдәм күрсәтү;

- тораксыз калган халык санын билгеләү;

- сакланып калган торақ фондын инвентаризацияләү һәм зыян күргән торақ фондының торышын бәяләү, аны зыян күргән халыкны урнаштыру өчен файдалану мөмкинлеген билгеләү;

- зыян күргән халыкны ял йортларына, пансионатларга һәм башка сәламәтләндерү оешмаларына, вакытлыча торақларга (жыелма йортларга, палаткаларга, землянкаларга һ. б.) урнаштыру, шулай ук аны сакланып калган торақ фонды майданына күчерү;

- халыкка мәгълүмати-психологик ярдәм күрсәтү.

15.8. Хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарда каршы көрәш буенча:

- муниципаль янгын сагы булдыру һәм аның эшчәнлеген оештыру, аның гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерлеген һәм янгыннан саклануның башка төрләрә белән үзара бәйләнешен оештыру;

- сугыш вакытында авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару районнарында һәм билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категориясенә кертелгән оешмаларда янгыннарны сүндерүне оештыру;

- янгыннарны сүндерү өчен химик реагентлар запасларын алдан ук

булдыру.

15.9. радиоактив, химик, биологик һәм башка зарарланган (пычранган) районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча:

- Зәй муниципаль районы территориясендә урнашкан зарарлану (пычрану) төрләр ачыклау һәм тәңгәлләштерү буенча махсус йөкләмәләре булган оешмалар базасында гражданнар оборонасын күзәтү һәм лаборатор контроль чөлтәр ачыклау һәм аларның әзерлеген тәмин итү;

- радиоактив пычрануга дучар булган территорияләрдә радиациядән саклау режимнары керту;

15.10. халыкны санитар зарарсызландыру, биналарны һәм корылмаларны, техниканы һәм территорияләргә махсус эшкәртү буенча чаралар үткәргүне оештыру буенча:

- дезактивация, дегазация һәм дезинфекция матдәләре һәм эремәләре запасларын алдан ук булдыру;

- халыкны санитар зарарсызландыру, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләргә махсус эшкәртү өчен көч булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзәрләү;

- халыкны санитар зарарсызландыру, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләргә махсус эшкәртү буенча чаралар үткәргүне оештыру.

15.11. Хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр һәм террорчылык акцияләре аркасында зыян күргән районнарда тәртипне торгызу һәм саклау буенча:

- жәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру һәм жиһазландыру, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзәрләү;

- жәмәгать тәртибен торгызу һәм саклау, гражданнар оборонасы көчләрен күрсәтү һәм халыкны эвакуацияләү маршрутларында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү;

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен гражданнар оборонасы көчләренә тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү;

- зарарлану урыннарында пропуск режимын гамәлгә ашыру һәм жәмәгать тәртибен саклау;

- эчке эшләр органнары, юридик һәм физик затларның шартнамәләре буенча мәжбүри саклануға тиешле объектларны саклауны көчәйтү, караучысыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү.

15.12. Сугыш вакытында кирәкле коммуналь хезмәтләргә эшләвен тиз арада торгызу мәсьәләләре буенча:

- коммуналь хезмәтләргә сугыш вакыты шартларында эшләргә әзәрлеген тәмин итү һәм аларның эшләвен планлаштыру;

- зыян килгән газ, энергия, су белән тәмин итү, ташландык суларны агызу һәм канализация системаларын ремонтлау өчен жиһазлар һәм запас частьләре запасларын булдыру;

- суны чистарту, төчеләндерү һәм транспортлау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм әзәрләү;

- су бирү станцияләрендә реагентлар, реактивлар, консервантлар һәм дезинфекция чараларының кирәкле запасларын булдыру;

- халыкны коммуналь тәмин итүне оештыру өчен резервуарлар һәм савытлар, жыела-сүтелә торган торба үткәргечләр, мобиль резерв һәм мөстәкыйль энергия чыганакалары, жайланмалар һәм техник чаралар запасларын булдыру.

15.13. Сугыш вакытында маетләрне тиз арада күмү буенча:

- алдан, тыныч вакытта, күмү мөмкин булган урыннарны билгеләү;
- маетләрне күмүне тәмин итү өчен, шул исәптән махсулаштырылган ритуаль оешмалар базасында, гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру һәм аларның эзерлеген тәмин итү;
- һәлак булган кешеләрнең маетләрен жирләү (күмү) урыннарын жиһазлау;
- маетләрне эзләү, аларны табу, аларны жыю һәм беренчел эшкәртү, маетләрне тану һәм документлаштыру, ташу һәм күмү эшләрен оештыру;
- санитария-эпидемиология күзәтчелеген оештыру.

15.14. Хәрби конфликтларда яисә бу конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр аркасында халыкның яшәеше өчен кирәкле оешмаларның тотрыклы эшләвен тәмин итү;

- тыныч вакытта һәм сугыш чорында икътисадның тотрыклы эшләвен ныгыту буенча комиссия төзү һәм аның эшен оештыру;

- төзелеш нормалары һәм гражданнар оборонасының инженерлык-техник чараларын гамәлгә ашыру кагыйдәләре таләпләренә туры китереп, икътисад һәм инфраструктура объектларын, шулай ук житештерү чараларын рациональ урнаштыру;

- куркыныч янаган чорда комплекслы маскировка чараларын планлаштыру һәм уздыру;

- энергия һәм су белән тәмин итү системаларының һәм чыганаclarының ышанычлылыгын арттыруга юнәлдерелгән чараларны эшләү һәм уздыру;

- тыныч вакытта һәм сугыш чорында гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын, шул исәптән төзелеш проектларын эшләү һәм тормышка ашыру;

- сугыш чорында эшләвен дәвам итүче икътисад объектларында авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне планлаштыру, эзерләү һәм үткәру;

житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чараларның запасларын алдан булдыру;

- документларның иминият фондын булдыру;

- заманча зыян китерү чаралары йогынтысында житештерү фондларын саклауның нәтижәләгән арттыру.

15.15. Гражданнар оборонасы көчләренең һәм чараларының даими эзерлеген тәмин итү мәсьәләләре буенча:

- гражданнар оборонасы көчләрен булдыру һәм заманча техника һәм жиһазлар белән тәмин итү;

- гражданнар оборонасы көчләрен эшкә эзерләү, гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм тренировкалар үткәру;

- гражданнар оборонасы көчләрен планлаштыру;

- гражданнар оборонасы көчләренең үзара хезмәттәшлек тәртибен һәм чараларга жәлеп итү тәртибен билгеләү, шулай ук аларның гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү.

16. Зәй муниципаль районының гражданнар оборонасы чараларын финанслау гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.